

למורה:

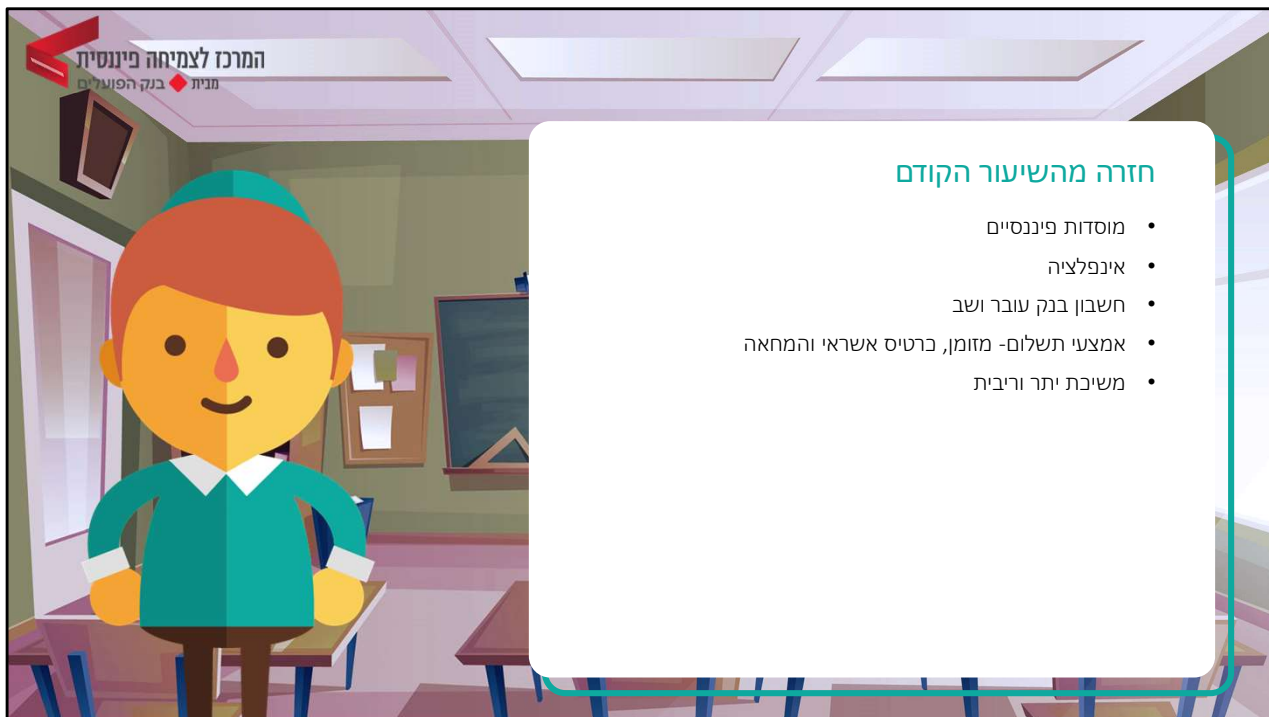
זהו שיעור מס' 5 בתכנית "חינוך לאחריות" המיועד לכיתות ז'-ח'. מיקום השיעור ברצף הלמידה: שיעור חמישי בתכנית, תחת חטיבת "אני מנהל את הכסף שלי": אחרי שיעור מס' 4- 'איפה מנוהל הכסף' ולפני שיעור מס' 6 'אני מתכנן לקנות מחשב חדש'. עדיף לסדר את הכיתה בצורת ח' בשביל שיהיה מקום לפעילויות השונות במהלך השיעור.

נושאי השיעור:

- ניהול תקציב אישי
- טיפים לניהול תקציב
- תרומתי לשמירה על תקציב המשפחה

ציוד נדרש לשיעור:

- להצגת המצגת: מחשב עם חיבור לאינטרנט, מקרן, רמקולים (מומלץ- להקרנת סרטון)
- נספח א'- שקף 12

למורה (2 דק')

בצעי חזרה על השיעור הקודם. **אמרי:** השיעור הקודם היה השיעור הרביעי שלנו: מנינו מספר מוסדות פיננסיים- ביניהם הבנק המרכזי והבנק המסחרי, דיברנו על אינפלציה ועל חשבון עובר ושב שבו אנו מפקידים את הכסף שלנו ומושכים ממנו. בנוסף דיברנו על אמצעי תשלום שונים ועל יתרונותיהם וחסרונותיהם.

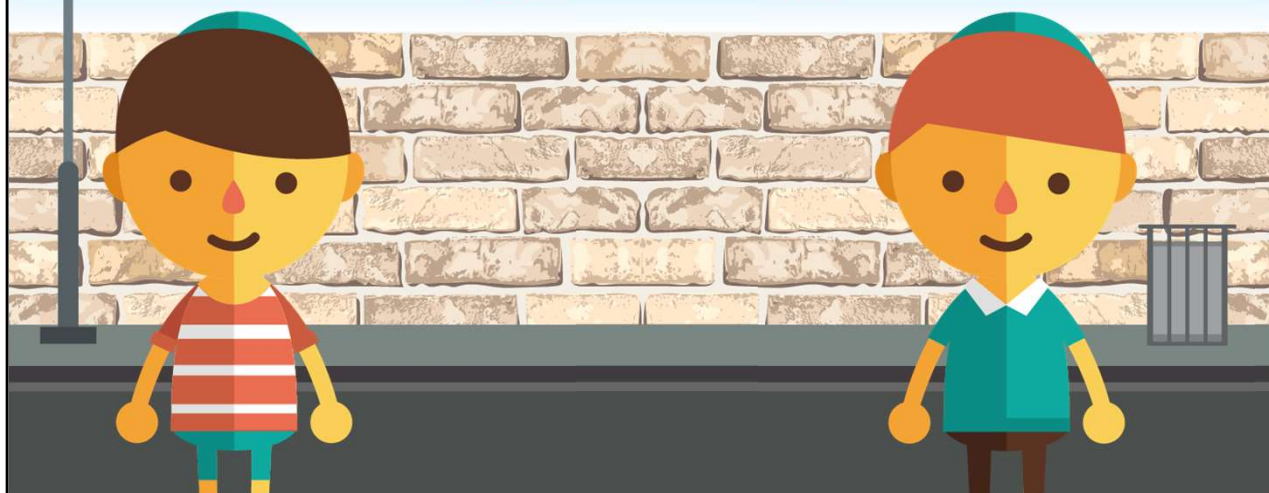
שאלי: מישהו רוצה להזכיר לנו יתרון וחסרון לכל אמצעי תשלום? **אספי** תשובות.

שאלי- מישהו רוצה להזכיר לנו מהי "משיכת יתר"? מה הבעיה עם משיכת יתר? **אספי**

תשובות **וחדדי** את הנושא במידת הצורך.

שאלי לבסוף: האם יש משהו לא מובן מהשיעור הקודם?

משימת חקר מהשיעור הקודם:
מאיזה גיל ניתן לפתוח חשבון בבנק?
כיצד פותחים חשבון בבנק?

למורה: (2 דקה)

שאלי את התלמידים: בסוף השיעור הקודם הצגתי בפניכם את משימת החקר- "מאיזה גיל ניתן לפתוח חשבון בבנק?
כיצד פותחים חשבון בבנק?" **אספי** תשובות ו**הסבירי**: ניתן לפתוח חשבון בנק החל מגיל 14. בגילאי 14-16 אפשר לפתוח חשבון רק בהסכמת הורים. יש להגיע לסניף הבנק הרצוי בליווי של אחד ההורים ולבקש לפתוח חשבון בנק.
החל מגיל 16, ניתן לפתוח חשבון צעיר עצמאית, ללא הסכמת הורים או ליווי, עם הצגת תעודת זהות.
אמרי: בשיעור זה אנו נעסוק בניהול תקציב אישי.

תקציב אישי

תקציב:

תכנית לפעילות כספית של אדם, משפחה או ארגון הכוללת הוצאות והכנסות בתקופה מסוימת.

תקציב אישי כולל תכנון ההוצאות וההכנסות של אדם בתקופה מסוימת, זו יכולה להיות תקופה קצרה או ארוכה.

לשם מה תקציב?

- 1 למנוע הגעה למצב של גירעון
- 2 ניצול הכסף העומד לרשותנו בצורה נכונה
- 3 תכנון פעילויות על פי סולם עדיפויות
- 4 תכנון קצר מועד וארוך טווח

למורה: (6 דק')

אמרי: אמנם אתם כעת עדיין לא עובדים ואין לכם חשבון בנק אבל אתם כן מקבלים דמי כיס ומתנות שמהווים את ה"הכנסות" שלכם ולכן עליכם לדעת איך להתנהל עם תקציב כדי שבבוא היום שתתחילו לעבוד ותכניסו סכומי כסף גדולים, תדעו איך להתנהל איתם.

שאלי: מה זה תקציב? **אספי** תשובות, **חשפי** את ההגדרה בשקף וה**סבירי**: תקציב הוא תכנית לפעילות כספית של אדם, משפחה או ארגון הכוללת הוצאות והכנסות בתקופה מסוימת, בד"כ חודש או שנה. **תקציב אישי** כולל תכנון ההוצאות וההכנסות של אדם בתקופה מסוימת, זו יכולה להיות תקופה קצרה או ארוכה.

שאלי: לשם מה להשתמש בתקציב? מה עלול לקרות אם לא נשתמש בתקציב? **אספי** תשובות ו**חשפי**:

- למנוע הגעה למצב של גירעון (גירעון- מצב שלילי, כמו משיכת יתר בבנק).
- ניצול הכסף העומד לרשותנו בצורה נכונה.
- תכנון פעילויות על פי סולם עדיפויות.
- תכנון קצר מועד וארוך טווח.

מה כולל התקציב האישי?

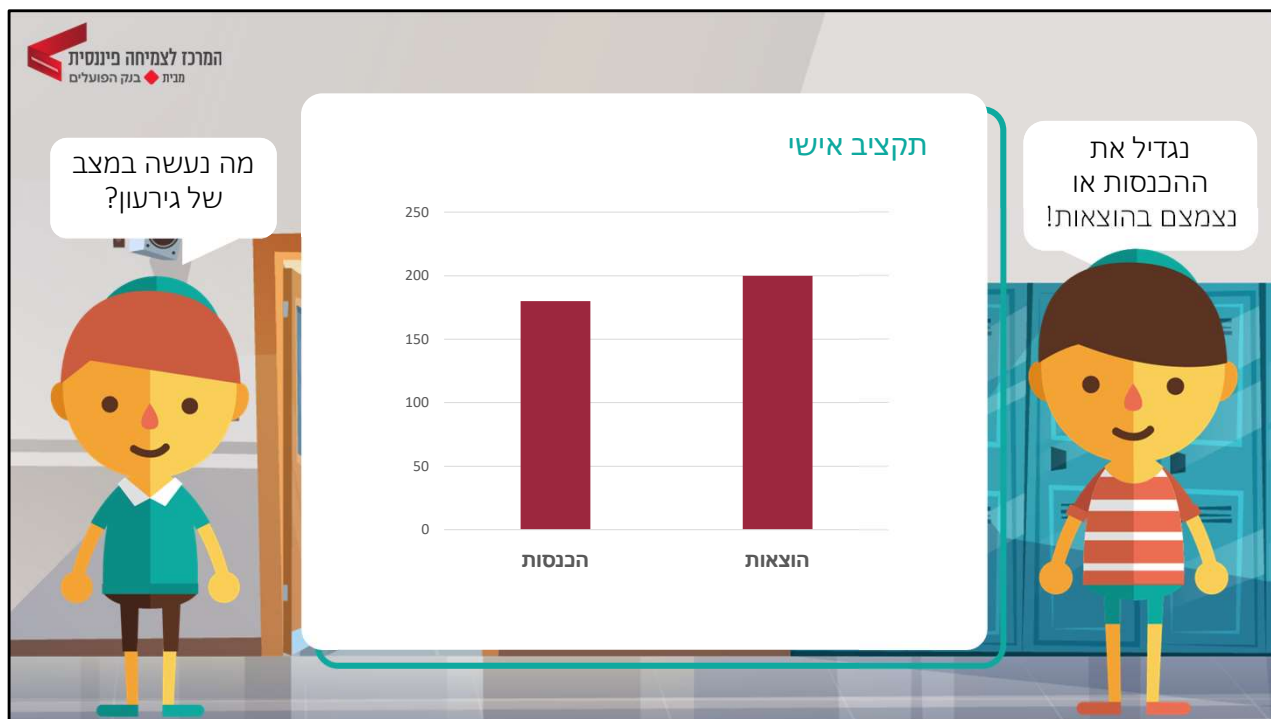
תחילה, עלינו להבין את המצב הנוכחי של ההכנסות וההוצאות שלנו

הכנסות	סכום חודשי	הוצאות	סכום חודשי
דמי כיס	50	בילוי עם חברים	50
מתנת יום הולדת	100	משחקים	20
עזרה לשכן	30	דברים לחדר	80
		אוכל בחוץ	50
סה"כ	180	סה"כ	200

למורה: (3 דק')

התקציב האישי כולל את מקורות ההכנסה שלנו (יכול להיות מקור אחד או יותר) ואת ריכוז כל ההוצאות שלנו לתקופה נתונה (למשל חודש). תחילה, עלינו להבין את המצב הנוכחי של ההכנסות וההוצאות שלנו בשביל לדעת האם אנו באיזון חיובי או שלילי.

חשפי את התקציב לדוגמא, **הסבירי** את הסכומים של ההוצאות וההכנסות החודשיות **והדגישי**: במקרה פה ההוצאות עולות על ההכנסות. זהו איזון שלילי ולא נכון. (המשך בשקף הבא)

למורה: (2 דק')
הסבירי כי במצב בו ההוצאות שלנו גדולות יותר מההכנסות, אנו נמצאים במצב של גירעון בתקציב, שזהו מצב שלילי (כמו להימצא במשיכת יתר בבנק - אוברדרפט).
שאלתי וחשפתי במצגת: מה נעשה במצב בו ההוצאות עולות על ההכנסות שלנו? **אספתי** תשובות **והסבירתי:**
 במצב של גירעון בתקציב אנו חייבים לדאוג לכסותו במהרה, כלומר להגדיל את ההכנסות, - או- לצמצם בהוצאות.

למורה: (12 דק')

הסבירי כי בהכנת התקציב שלנו, תמיד נשאף למצב ההפוך: במצב בו ההכנסות שלנו עולות על ההוצאות, אז אנחנו במצב של עודף הכנסות, זהו מצב טוב מאד כי אז את העודף הזה אנו יכולים להשקיע בחיסכון.

חלקי לתלמידים את נספח א' (שקף 12) ובו טבלת הוצאות והכנסות. **בקשי** מהתלמידים לנסות ולהעריך את כמות ההכנסות וההוצאות החודשיות שלהם. לאחר זמן העבודה האישית, **שאלי:** מי רוצה לשתף אותנו בתקציב האישי שלו? (נסי לשתף לפחות 2-3 תלמידים), **בדקי** האם מישהו חושב שהוא נמצא בגירעון ורוצה לשתף בתקציב שלו.

במה אוכל
לצמצם???

יצירת סולם עדיפויות

כדי להימנע או להתגבר על הגירעון עלינו ליצור סולם עדיפויות

הכנסות	סכום חודשי	הוצאות	סכום חודשי
דמי כיס	50	בילוי עם חברים	30-50
מתנת יום הולדת	100	משחקים	20
עזרה לשכן	30	דברים לחדר	40 80
		אוכל בחוץ	30-50
סה"כ	400	סה"כ	350 470

עכשיו תורכם!

למורה: (12 דק')

שימי לב- בשקף זה יש חלקים מוסתרים, יש להפעיל את השקף בשביל לראות את מהלך הופעת המספרים וסדר הופעתם!

שאלו: אז איך מתגברים על מצב של גירעון או מונעים אותו מלכתחילה? עלינו ליצור סולם עדיפויות. כאשר על ההוצאה הראשונה אי אפשר לוותר, על השנייה אולי אי אפשר לוותר אבל מה עם השלישית והרביעית וכן הלאה? על מה אפשר לוותר בחודש הקרוב? מה אפשר לצמצם בחודש הקרוב? ניתן וצריך לקצץ בהוצאות הכי פחות חשובות שלנו על מנת להגיע לאיזון בין צד ההוצאות לצד ההכנסות.
בצעו את יצירת סולם העדיפויות ע"י חשיפת השקף והסבירו מה עומד מאחורי צמצום הסכומים.

בקשי מהתלמידים לחזור לדף התקציב שלהם ולרשום ליד כל הוצאה אחת משלושת האופציות הבאות:

1. לא ניתן לצמצם.
2. ניתן לצמצם מעט.
3. ניתן לצמצם הרבה/ לוותר לגמרי.

הדגישו להם כי סולם העדיפויות הוא שונה מאדם לאדם ואין לשפוט את הבחירות אחד של השני.

למורה: (2 דק')
צייני בפני התלמידים מס' טיפים לניהול תקציב

למורה: (1 דקה)

הסבירי: בשיעורים הקודמים דיברנו על ההוצאות של ההורים שלנו למעננו בפרט ולמען כל המשפחה בכלל.

כעת, שאתם מודעים להוצאות הרבות של ההורים שלכם עבורכם ואתם יודעים כיצד להתנהל עם תקציב משלכם, איך לדעתכם הדבר יכול להשפיע לשמירה על תקציב המשפחה? **אספי** תשובות **והסבירי:**

- תקציב אישי יקל על התקציב המשפחתי מאחר ואם תצליחו להתנהל עם דמי הכיס שלכם בלבד, תדרשו פחות מההורים שלכם.
- בנוסף, ניהול תקציב אישי יפתח אצלכם עצמאות כלכלית. ניהול תקציב יסייע לכם לשלוט בכסף שלכם בשלב מאוחר יותר, כשההכנסות וההוצאות שלכם יגדלו.

למורה: (2 דק')

סכמי את השיעור: בשיעור זה למדנו על מהו תקציב ומה החשיבות שלו. למדנו איך להתנהל עם תקציב: חלוקה להכנסות והוצאות, כאשר אנו מעוניינים תמיד שההוצאות יהיו נמוכות מההכנסות שלנו, בשביל שהמאזן שלנו לא יהיה שלילי (להיכנס למינוס) וגם בשביל שנוכל לחסוך קצת כל חודש. לבסוף נתנו מס' טיפים לניהול תקציב והחשיבות של ניהול תקציב אישי ביחס לתקציב המשפחתי כולו.

הציגי לתלמידים את המשימה לשיעור הבא: מה המטרה שלשמה אתם מעוניינים להצליח לחסוך כסף עד שנה הבאה? השתמשו בתקציב שבניתם בשיעור

בניית תקציב אישי

סכום חודשי	הוצאות	סכום חודשי	הכנסות
	סה"כ		סה"כ

למורה:
 נספח א'- בניית תקציב אישי
 הדפיסי את הדף ככמות התלמידים. (דף לתלמיד)